



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **M. O.**, proti žalovanému: **Nejvyšší správní soud**, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2014, č. j. Nao 143/2014 – 117, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 6. 8. 2014, č. j. 31 A 39/2014 – 38,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se žalobou ze dne 3. 9. 2014, podanou ke Krajskému soudu v Brně, domáhal zrušení usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2014, č. j. Nao 143/2014 - 117, kterým bylo rozhodnuto o námitce podjatosti uplatněné stěžovatelem proti soudkyním Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzaně Bystřické a JUDr. Evě Loukotové ve věci vedené u tohoto krajského soudu pod sp. zn. 29 A 29/2010. V žalobě stěžovatel namítal rozpor rozhodnutí s dobrými mravy, zájmy společnosti, zákony ČR a Ústavou ČR.

[2] Krajský soud výše specifikovaným usnesením žalobu odmítl, neboť ve věci nejde o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, nýbrž o žalobu proti rozhodnutí soudu. Námitka podjatosti vznesená v rámci řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu – Krajského úřadu Jihomoravského kraje je úkonem účastníka, realizující jeho procesní práva v rámci předmětného soudního řízení. Rozhodnutí žalovaného o námitce představuje tedy úkon soudu v rámci výkonu soudnictví reagující na tento procesní úkon účastníka. Toto soudní rozhodování není rozhodováním či postupem orgánu v oblasti veřejné správy ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a)

s. ř. s. Krajský soud proto uzavřel, že se proti napadenému usnesení nelze bránit žalobou ve správním soudnictví a žalobu jako nepřípustnou dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. usnesením odmítl.

II. Kasační stížnost

[3] Stěžovatel usnesení krajského soudu napadl včasnou kasační stížností. Namítal, že ve věci vedené u krajského soudu pod sp. zn. 29 A 29/2010 (dále jen „původní řízení“) došlo ke konfliktu mezi ním a rozhodujícím senátem, svou povahou a intenzitou činícím z rozhodnutí tohoto senátu „právní zmetky“. Napadal, že soudci vydali v neveřejném řízení svoje soukromé právní názory, kterými ho připravili o právo na spravedlivý proces. Dále v tomto původním řízení stěžovatel namítal průtahy. Žalovaný Nejvyšší správní soud napadeným rozhodnutím kryje tento nezákonný postup, a proto stěžovatel žalobou u krajského soudu toto rozhodnutí napadl. Odmítnutím této žaloby se krajský soud dále na tomto krytí podílí. Stěžovatel proto žádá, aby soud zrušil usnesení krajského soudu, vyloučil pracovní senáty č. 29 a č. 31 z projednávání a rozhodování jeho věci a vrátil věc soudu prvního stupně rozhodujícímu v původním řízení k projednání žaloby vedené u krajského soudu pod sp. zn. 29 A 29/2010.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. V tomto ohledu soud poznamenává, že v řízení o kasační stížnosti netrval na zaplacení soudního poplatku ani na povinném zastoupení advokátem. Institut ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) je odrazem ústavního práva na spravedlivý proces, dávající možnost osvobodit účastníky, kteří potřebují právní pomoc a zároveň nedisponují dostatečnými finančními prostředky, aby si ji mohli zajistit sami. Tato norma však nezakotvuje právo na ustanovení zástupce jako právo absolutní. Při aplikaci každého právního institutu je třeba mít na paměti jeho účel. Účelem institutu ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 s. ř. s. je stěžovateli poskytnout právní pomoc v procesu domáhání se jeho práv. Je-li však kasační stížnost naprosto zřejmě nedůvodná, ustanovení zástupce by bylo pouze formálním úkonem bez vlivu na právní postavení stěžovatele a tedy i bez možnosti naplnit smysl tohoto institutu. Stejně tak i rozhodování o návrhu na osvobození od soudních poplatků by za situace naprosto jednoznačné nedůvodnosti kasační stížnosti jen generovalo další rozhodnutí, což by svými důsledky pouze plýtvalo soudní, a koneckonců i stěžovatelovy, prostředky (srov. rozsudky ze dne 25. 6. 2008, č. j. 8 As 16/2008 - 246, a ze dne 3. 3. 2011, č. j. 3 Ads 149/2010 - 126; veškerá citovaná judikatura v tomto rozsudku jsou rozhodnutí Nejvyššího správního soudu).

[5] Právě takováto situace zjevné nedůvodnosti nastala v případě stěžovatele. Závěr soudu o nutnosti kasační stížnost zamítnout je bez jakýchkoliv pochybností na první pohled zjevný. Trvání na zaplacení soudního poplatku a zastoupení stěžovatele advokátem by sice vedlo k formálnímu respektování procesních předpisů, ale bez jakéhokoli dopadu do práv a povinností stěžovatele a jen za cenu hrubého rozporu se zásadou procesní ekonomie. Za této situace tedy soud netrval na zaplacení soudního poplatku a na jinak povinném zastoupení účastníka advokátem.

[6] Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost je nedůvodná.

[8] Kasační soud plně souhlasí s názorem krajského soudu, totiž, že napadené rozhodnutí žalovaného není rozhodnutím vydaným správním orgánem v oblasti veřejné správy (§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.), ale rozhodnutím v oblasti výkonu soudnictví.

[9] Správní soudnictví poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob (§ 2 s. ř. s.). Správní soudy rozhodují předně o žalobách proti rozhodnutím, nečinnosti či zásazích správních orgánů. Dle definice v § 4 odst. 1 s. ř. s. se o správní orgán jedná tehdy, pokud jsou kumulativně splněny tři podmínky: za 1) jedná se o orgán moci výkonné, či jiný z typů orgánů v definici uvedených, za 2) tento orgán rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob a za 3) toto rozhodování se děje v oblasti veřejné správy (rozsudek ze dne 21. 5. 2008, č. j. 4 Ans 9/2007 - 197, publikovaný pod č. 1717/2008 Sb. NSS).

[10] V posuzované věci první a ani třetí podmínka splněny nejsou. Již ze systematiky Ústavy, která obsahuje vedle sebe hlavu třetí nazvanou „Moc výkonná“ a hlavu čtvrtou s názvem „Moc soudní“, plyne, že rozhodování soudu zpravidla nelze považovat za rozhodování orgánu moci výkonné. Nicméně i soud za určité situace může vystupovat v postavení orgánu moci výkonné (typicky v případech činnosti správy soudu, např. při poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím či v otázkách personálního naplnění soudu). Z tohoto důvodu podmínku ad 1) doplňuje požadavek podmínky ad 3), tedy že rozhodování se děje v oblasti veřejné správy. Dle doktríny je veřejná správa materiálně definována jako „*činnost státních nebo jiných veřejných institucí, která svým obsahem není činností zákonodárnou, ani soudní. ... Veřejná správa je prováděním zákonů nebo jinou činností ve veřejném zájmu osobami, které nejsou nezávislé.*“ (srov. Hendrych D. a kol.: Správní právo. Obecná část. 5., rozšířené vydání. C. H. Beck, Praha, 2003, s. 6 až 9).

[11] O námitkách podjatosti rozhodují nezávislí soudci, a to jako o procesní námitce v rámci soudního řízení dle soudního řádu správního (§ 8 odst. 5 s. ř. s.). Toto rozhodování soudu v rámci soudního řízení je svým obsahem činnost soudní, nikoli činnost týkající se správy soudu (srov. rozsudek ze dne 25. 7. 2005, č. j. 8 Ans 2/2005 - 63). Jediný možný postup, jak se bránit proti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v oblasti soudního výkonu, je podání ústavní stížnosti k Ústavnímu soudu, nikoliv však žaloba proti rozhodnutí správního orgánu ke krajskému správnímu soudu.

[12] Kasační soud na základě výše uvedeného uzavírá, že krajský soud k meritornímu posouzení napadeného rozhodnutí postrádal pravomoc, a proto žalobu pro nepřípustnost dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. správně odmítl.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost jako nedůvodnou, a proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné účelně vynaložené náklady nad rámec běžné činnosti nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. října 2014

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu